

I

(Informácie)

SÚDNY DVOR

SÚDNY DVOR

Oznam

Príslušné vnútroštátne orgány v roku 1996 oznámili svojim vnútroštátnym súdnym orgánom informatívnu správu o prejudiciálnom konaní pred Súdnym dvorom. Keďže prax ukázala, že táto správa bola veľmi užitočná, Súdny dvor ju vo svetle nadobudnutých skúseností aktualizoval a považuje dnes za vhodné uverejniť ju v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

INFORMÁCIE

o podávaní návrhov na začatie prejudiciálnych konaní vnútroštátnymi súdmi

(2005/C 143/01)

1. Systém prejudiciálneho konania je základným mechanizmom práva Európskej únie, ktorého účelom je poskytnúť vnútroštátnym súdom prostriedok pre zabezpečenie jednotného výkladu a uplatňovania práva Európskej únie v každom členskom štáte.
2. Súdny dvor Európskych spoločenstiev má právomoc vydať prejudiciálne rozhodnutie o výklade práva Európskej únie a o platnosti aktov sekundárneho práva. Táto všeobecná právomoc mu je daná článkom 234 Zmluvy ES, a v niektorých presne vymedzených prípadoch aj inými predpismi.
3. Keďže prejudiciálne konanie sa zakladá na spolupráci medzi Súdnym dvorom a vnútroštátnymi sudcami, v záujme zabezpečenia účinnosti tejto spolupráce je vhodné poskytnúť vnútroštátnym súdom nasledovné informácie.
4. Tieto praktické informácie vôbec nemajú záväzný charakter, a ich účelom je usmerniť vnútroštátne súdy ohľadne toho, kedy je vhodné podať návrh na začatie prejudiciálneho konania a prípadne im pomôcť pri formulácii a predkladaní otázok položených Súdnemu dvoru.

Úloha Súdneho dvora v prejudiciálnom konaní

5. Úlohou Súdneho dvora v rámci prejudiciálneho konania je poskytnúť výklad práva Spoločenstva alebo rozhodnúť o jeho platnosti, a nie uplatňovať toto právo na skutkový stav v konaní vo veci samej, čo je úlohou vnútroštátneho súdu. Súdnemu dvoru neprislúcha rozhodovať o skutkových otázkach prejednávaných v konaní o veci samej v, ani rozhodovať o rozdielnych názoroch na výklad alebo uplatňovanie vnútroštátnych právnych predpisov.

6. Súdny dvor sa vyslovuje k výkladu alebo k platnosti práva Spoločenstva, a snaží sa poskytnúť odpoveď, ktorá bude užitočná pre riešenie sporu, ale je úlohou vnútroštátneho súdu, aby z tejto odpovede vyvodil závery, prípadne aj v podobe neuplatnenia predmetného vnútroštátneho právneho predpisu.

Rozhodnutie položiť Súdnemu dvoru prejudiciálnu otázku

Kto môže položiť otázku

7. V zmysle článku 234 Zmluvy ES a článku 150 Zmluvy ESAE môže podať návrh na začatie prejudiciálneho konania na Súdny dvor v zásade každý súdny orgán členského štátu, ak rozhoduje v konaní, ktoré sa má skončiť vydaním rozhodnutia súdnej povahy. Povahu súdneho orgánu vykladá Súdny dvor ako samostatný pojem, a tento pojem je autonómnym pojmom práva Spoločenstva.

8. Avšak v osobitnej oblasti aktov inštitúcií prijímaných v otázkach upravených v tretej časti, IV. hlave Zmluvy ES o vízovej, azylovej, prístahovaleckej politike a iných politikách, ktoré sa týkajú voľného pohybu osôb – najmä v oblasti súdnej právomoci a uznávania a výkonu súdnych rozhodnutí – môžu v súlade s článkom 68 Zmluvy ES podať prejudiciálny návrh iba tie súdy, ktoré rozhodujú na poslednom stupni.

9. Podobne, v súlade s článkom 35 Zmluvy o Európskej únii môžu vo vzťahu k aktom inštitúcií prijatých v oblasti policajnej s súdnej spolupráce v trestných veciach podať návrh na začatie prejudiciálneho konania súdne orgány iba tých členských štátov, ktoré uznali právomoc Súdneho dvora, pričom každý členský štát určí, či právo podať návrh na Súdny dvor majú všetky jeho súdy, alebo sa toto právo vyhradzuje súdom, ktoré rozhodujú na poslednom stupni.

10. Nie je potrebné, aby prejudiciálne otázky navrhli účastníci konania, môže tak urobiť vnútroštátny sudca z úradnej moci.

Návrh smerujúci k výkladu práva

11. Každý dotknutý súd má **možnosť** položiť Súdnemu dvoru otázku ohľadne výkladu normy práva Spoločenstva, ak to považuje za potrebné pre rozhodnutie sporu, o ktorom koná.

12. Avšak súd, proti rozhodnutiam ktorého nie je možné podať opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva je v zásade **povinný** položiť takúto otázku Súdnemu dvoru s výnimkou prípadov, ak v danej oblasti už existuje judikatúra (a prípadné nové okolnosti nevyvolávajú skutočné pochybnosti o možnosti uplatniť túto judikatúru), alebo ak sa správny spôsob výkladu práva Spoločenstva javí byť úplne jednoznačným.

13. Takisto aj súd, proti rozhodnutiam ktorého je prípustný opravný prostriedok môže sám rozhodnúť o správnom výklade práva Spoločenstva a použiť ho na ním zistený skutkový stav, najmä ak usudzuje, že judikatúra Súdneho dvora mu poskytuje dostatok informácií. Podanie návrhu na začatie prejudiciálneho konania vo vhodnom štádiu konania pred vnútroštátnym súdom však môže byť osobitne užitočné v prípade, ak ide o novú otázku výkladu, s ktorou sa spája všeobecný záujem na jednotnom uplatňovaní práva Spoločenstva v celej únii, alebo ak sa existujúca judikatúra javí byť neuplatniteľnou na nový skutkový stav.

14. Je úlohou vnútroštátneho súdu vysvetliť, prečo je požadovaný výklad potrebný pre jeho rozhodnutie.

Návrh smerujúci k posúdeniu platnosti

15. Vnútroštátne sudy síce môžu zamietnuť pred nimi uvádzané žalobné dôvody, ktoré sa odvolávajú na neplatnosť, ale jedine Súdny dvor má možnosť vyhlásiť akt Spoločenstva za neplatný.

16. Preto každý vnútroštátny súd **musí** položiť prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru, ak má pochybnosti o platnosti aktu Spoločenstva a uviesť dôvody, pre ktoré si myslí, že akt Spoločenstva by mohol byť neplatný.

17. V prípade vážnych pochybností o platnosti aktu Spoločenstva, na ktorom sa zakladá vnútroštátny akt, však vnútroštátny sudca vo výnimočných prípadoch môže dočasne pozastaviť uplatňovanie tohto vnútroštátneho aktu alebo prijať vo vzťahu k nemu akékoľvek iné predbežné opatrenie. Je však povinný položiť otázku Súdnemu dvoru a uviesť dôvody, pre ktoré si myslí, že akt Spoločenstva je neplatný.

Kedy možno položiť prejudiciálnu otázku

18. Vnútroštátny súd môže položiť prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru len čo zistí, že pre vydanie jeho rozhodnutia je potrebné rozhodnúť o výklade alebo platnosti; vnútroštátny súd dokáže najlepšie posúdiť, v ktorom štádiu konania je potrebné položiť takúto otázku.

19. Je pritom žiadúce, aby sa rozhodnutie o položení prejudiciálnej otázky prijalo v takom štádiu konania, v ktorom je vnútroštátny sudca schopný určiť skutkové a právne okolnosti daného problému, aby mal Súdny dvor k dispozícii všetky skutočnosti potrebné pre prípadné overenie toho, že právo Spoločenstva sa môže uplatniť na konanie vo veci samej. Takisto môže byť v záujme dobrého výkonu spravodlivosti, aby sa prejudiciálna otázka položila po kontradiktórnom prejednaní veci.

Forma návrhu na začatie prejudiciálneho konania

20. Rozhodnutie, ktorým vnútroštátny sudca položí Súdnemu dvoru prejudiciálnu otázku, môže byť prijaté v akejkolvek forme, ktorú vnútroštátne právo pripúšťa pre rozhodnutia o prekážkach v konaní. Je však treba mať na pamäti, že tento dokument slúži ako základ pre konanie prebiehajúce pred Súdnym dvorom, pričom Súdny dvor musí mať k dispozícii všetky informácie potrebné pre poskytnutie užitočnej odpovede vnútroštátnemu súdu. Okrem toho, iba návrh na začatie prejudiciálneho konania sa oznamuje subjektom oprávneným predkladať Súdnemu dvoru pripomienky – najmä členským štátom a inštitúciám –, a iba tento dokument sa prekladá.

21. Z potreby prekladu návrhu vyplýva, že tento dokument musí byť napísaný jednoducho, jasne a presne, bez zbytočných informácií.

22. Pre vyhovujúce vysvetlenie okolností návrhu na začatie prejudiciálneho konania väčšinou postačuje, aby tento dokument mal dĺžku okolo desiatich strán. Aj pri zachovaní stručnosti však rozhodnutie o návrhu na začatie prejudiciálneho konania musí byť dostatočne úplné a musí obsahovať všetky relevantné informácie, ktoré umožnia Súdnemu dvoru, ako aj subjektom oprávneným predkladať pripomienky správne pochopiť skutkové a právne okolnosti konania vo veci samej. Rozhodnutie o návrhu na začatie prejudiciálneho konania musí najmä:

— obsahovať krátky opis predmetu sporu, ako aj relevantné skutočnosti, ktoré boli zistené, alebo aspoň predpokladaný skutkový stav, z ktorého vychádza prejudiciálna otázka,

— uviesť znenie vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré sa môžu použiť, a prípadne relevantnej vnútroštátnej judikatúry, zakaždým s presným uvedením zdroja (napr. číslo strany v danej zbierke zákonov alebo inej zbierke, prípadne s odkazom na internetovú stránku),

- určiť s najväčšou možnou presnosťou ustanovenia práva Spoločenstva, ktoré sú v danom prípade relevantné,
- vysvetliť dôvody, pre ktoré sa vnútroštátny súd rozhodol položiť otázku o výklade alebo platnosti určitých ustanovení práva Spoločenstva, ako aj spojenie, ktoré podľa vnútroštátneho súdu existuje medzi týmito ustanoveniami a vnútroštátnou právnou úpravou relevantnou pre konanie vo veci samej,
- prípadne zhrnúť podstatu relevantných tvrdení účastníkov konania vo veci samej.

Pre uľahčenie čítania rozhodnutia o návrhu na začatie prejudiciálneho konania a umožnenie odkazovať naň je vhodné očíslovať jednotlivé body alebo odseky tohto dokumentu.

23. Nakoniec, vnútroštátny súd môže, ak usudzuje, že to je v rámci jeho možností, stručne uviesť svoje stanovisko ohľadne odpovede, ktoré by sa mala dať na položené prejudiciálne otázky.

24. Samotné prejudiciálne otázky sa musia uviesť v osobitnej a jasne označenej časti rozhodnutia o návrhu na začatie prejudiciálneho konania, obyčajne na začiatku alebo na konci. Musia byť pochopiteľné bez toho, že by odkazovali na obsah žaloby, pričom však žaloba poskytuje kontext potrebný pre vhodné posúdenie veci.

Účinky návrhu na začatie prejudiciálneho konania v konaní pred vnútroštátnym súdom

25. Položenie prejudiciálnej otázky má za následok prerušenie konania pred vnútroštátnym súdom až do vydania rozhodnutia Súdneho dvora.

26. Vnútroštátny sudca je však naďalej príslušný pre prijatie predbežných opatrení, najmä v prípade návrhu smerujúceho k posúdeniu platnosti (pozri bod 17 vyššie).

Trovy a právna pomoc

27. Prejudiciálne konanie pred Súdny dvorom je bezplatné a Súdny dvor nerozhoduje o trovách účastníkov konania vo veci samej, v tomto ohľade je príslušný rozhodnúť vnútroštátny súd.

28. Ak niektorý účastník nemá dostatočné zdroje, vnútroštátny súd môže, pokiaľ to vnútroštátne predpisy dovoľujú, priznať tomuto účastníkovi právnu pomoc na pokrytie jeho trov, predovšetkým trov právneho zastúpenia, ktoré znáša v konaní pred Súdny dvorom. Súdny dvor môže aj sám priznať takúto právnu pomoc.

Komunikácia medzi vnútroštátnym súdom a Súdny dvorom

29. Rozhodnutie o návrhu na začatie prejudiciálneho konania a relevantné dokumenty (najmä, podľa konkrétneho prípadu, spis, prípadne kópiu spisu) musí vnútroštátny súd zaslať priamo Súdny dvor doporučenou zásielkou (adresovanou „Greffé de la Cour de justice des Communautés européennes [Kancelária Súdneho dvora Európskych spoločností], L-2925 Luxembourg“, tel. (352) 4303-1).

30. Až do vydania rozhodnutia kancelária Súdneho dvora zostane v kontakte s vnútroštátnym súdom, a doručí mu kópie procesných dokumentov.

31. Súdny dvor doručí svoje rozhodnutie vnútroštátnemu súdu. Súdny dvor bude vďačný, ak ho vnútroštátny súd bude informovať o tom, ako uplatnil prejudiciálne rozhodnutie v konaní vo veci samej, a prípadne mu zašle svoje konečné rozhodnutie.